

ارزیابی اقتصادی سد کهیر با رویکرد فازی (مطالعه موردی: چابهار)

محمود احمدپور برازجانی^۱، علیرضا سرگزی^۲، زهرا غفاری^۳، سمیرا شهرکی^۴، سعید شجاعی^۵

۱- استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه زابل، Mahmoud_ahmadpour@yahoo.com

۲- کارشناس ارشد اقتصاد کشاورزی، استاد دانشگاه زابل، A.sargazi66@gmail.com

۳- کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی، استاد دانشگاه زابل، Ghafari_m_gh@yahoo.com

۴- کارشناس ارشد اقتصاد کشاورزی، Rahaazad005@gmail.com

۵- دانشجوی دکتری بیابانزدایی، S_shojaei@alumni.ut.ac.ir

چکیده

امروزه سدسازی و ایجاد سازه‌های بزرگ آبی در جهان به نمادی از توانمندی و توسعه اقتصادی، برای کشورها تبدیل شده‌اند. در بیشتر کشورها از جمله ایران برنامه‌ریزی‌ها و سرمایه‌گذاری‌های گسترده‌ای را به منظور ایجاد سازه‌های مهندسی بویژه سدها انجام داده‌اند. اما مسئله‌ای عمده‌ای که کمتر مورد توجه قرار گرفته است، پیامدهای حاصل از اجرای این طرح‌ها و ارزشیابی آثار اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی این طرح‌هاست. از آنجا که عمده‌ترین محدودیت اجرای این طرح‌ها، سرمایه و منابع تامین سرمایه می‌باشد و سرمایه‌گذاری در زمینه‌های اقتصادی و زیست‌محیطی، بهبود شرایط برای توسعه پایدار را فراهم می‌نماید. مهمترین ملاک تعیین برتری طرح‌ها مقایسه میزان اثرات مثبت طرح‌ها با توجه به میزان هزینه‌ها می‌باشد. سد کهیر در ۱۱۰ کیلومتری شهرستان چابهار و پنج کیلومتری روستای کهیر قرار دارد، این سد از نوع بتن کوبنده غلطکی و با هدف تامین آب شرب، صنعت و کشاورزی شهرهای چابهار و کنارک در حال اجرا است. در این تحقیق به ارزیابی اقتصادی این سد پرداخته شده است. از آنجا که این طرح در حال اجرا می‌باشد، اقلام هزینه‌ها و منافع مورد نیاز برای ارزیابی اقتصادی بایستی پیش‌بینی شود، با توجه به عدم قطعیت و نا دقیق بودن اقلام پیش‌بینی شده، از رویکرد فازی و در محاسبه از روش نسبت منفعت به هزینه استفاده شده است. داده‌های مورد نیاز با توجه به میزان پیشرفت طرح با همکاری سازمان آب منطقه‌ای سیستان و بلوچستان جمع‌آوری شده است. نتایج تحقیق نشان داد که طرح ساخت سد دارای توجیه اقتصادی می‌باشد.

واژگان کلیدی: توسعه پایدار، اقتصاد مهندسی، عدم قطعیت، رویکرد فازی

مقدمه

با توجه به محدود بودن آب و توزیع غیریکنواخت آن در دنیا، مکان‌های قابل زندگی برای بشر بسیار محدود می‌باشد. امروزه با توجه به این محدودیت‌ها و رشد سریع جمعیت، انسان برای رفع نیاز خود به راه کارهای مختلفی روی آورده است. یکی از این راه کارها ساخت سد مخزنی و ذخیره آب می‌باشد (براتیان، ۱۳۹۳).

هدف از اجرای این طرح‌های توسعه ایجاد امکانات مناسب جهت رسیدن به اهداف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی مرتبط بر توسعه می‌باشد. مهمترین ملاک تعیین برتری برای طرح‌ها مقایسه میزان اثرات مثبت طرح‌ها با توجه به میزان هزینه‌ها می‌باشد. لذا لازم است کلیه طرح‌های پیشنهادی ابتدا توسط اصول اقتصاد مهندسی مورد بررسی قرار گرفته و با توجه به روش‌های ارزیابی طرح‌ها تعیین شود که آیا سرمایه‌گذاری در این طرح توجیه اقتصادی دارد یا خیر. در ارزیابی طرح‌های اقتصادی معمولاً پارامترها را قطعی در نظر می‌گیرند، اما اقلامی که در